

Зоран Бингулац

РОМАН ЗА УВЕК МЛАДЕ

еб

*У модрим дубинама ѿланинског
језера машѿе, оѿкољеног обалом
измишљених ликова и догађаја, и
сѿенама лажи, радо се одмара
исѿина.*

*Роман је ѿосвећен давно рањеном
ласѿином гњезду и несѿашној де-
војчици румених образа, ѿо имену
Гонде.*

Зоран Бингулац
РОМАН ЗА УВЕК МЛАДЕ
е6

Уредник
Зоран Колунџија

Рецензент
Драшко Ређеп

Технички уредник
Данко Крстић

Издавач
„Прометеј“, Нови Сад

MMXI

Зоран Бингулац

РОМАН ЗА УВЕК МЛАДЕ

e6

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Ко ошкрије када, где, како и зашто, доћи ће...

У полумрачној, са укусом уређеној соби, ненаметљиво украшеној предметима различитих култура, седео је замишљен, наочит средовечан човек и полако окретао чашу вина, неодлучно гледајући на супротну страну, где је стајало неотворено писмо са, као и увек, црвеним кругом уместо адресе. Прошло је неколико часова како се налазио у истом положају од тренутка када је оставио писмо далеко од себе да га не би махинално, без претходно чврсто донете одлуке, отворио и прочитао. Знао је да би се тада, као и више пута раније, отворила нова страница тајанствене стране његовог живота. Никада раније није могао да се одупре лавиринтним изазовима порука – задатака моћног попиљеоца. Необична писма су стизала протеклих двадесет година, обично једном годишње, на исти начин, убачена испод врата стана у елитном кварту најдражег града. Да ли су му она упућивана од непознатог станодавца или неког другог, није га раније интересовало. У његовом омиљеном ресторану „Верден“ зазвонио је телефон једне давне и судбинске париске ноћи. Прихватио је понуду непознатог саговорника ауторитативног и пријатног гласа. Од тада му уредно одржава стан уза-

лудно чекајући његову нову поруку. Сећао се детаља те, касније се показало, пресудне ноћи у његовом животу. Памтио је имена и ликове присутних гостију, детаље њихове гардеробе, разговорâ, попијених пића, старих песама из завичаја, које им је тихо и страсно певао уз звуке своје гитаре, од које се није растајао од ране младости проведене у малом, далеком родном граду. Сетио се и пријатне девојке са којом је, следећи упутства незнакомца, први пут отворио откључана врата стана, кључева и сличне коверте са нешто новца на столу, тихе музике, мириса свежег цвећа, њеног тела, сигурног изазовног погледа и сандалица са танким бордо каишевима и високим штиклицама. Никада је после није срео, али је остала дубоко у његовом сећању, да би сасвим лако могао да је опише неком вештом сликару са Монмартра, толико верно да би скика сигурно била аутентична класично урађеном портрету.

Приспела писма последње три године није отварао, већ их је, осећајући се уморним, без икакве знатижеље стрпљиво цепкао, а потом их као крупне пахуље снега, које су га подсећале на рано детињство, бацао кроз прозор и уживао гледајући како лепршаво, споро и неправилно, тону ка лакираним крововима паркираних аутомобила. Посматрао је на зиду, обасјане светлошћу, симетрично распоређене фотографије, како је истицао својим повременим гостима, своје насмејане деце, која су живела на разним странама света. Свој необичан живот почео је да схвата као логичан

низ догађаја који су следили по отварању писама скривеног адресанта. Мада је изгледао много млађи и виталнији у односу на своје године, осећао се недовољно способним да, као некада, брилијантно одговори новим искушењима. У младости је био успешан атлетичар, победник многих узбудљивих трка, даровити музичар, успешан ученик и студент прве две године престижног факултета... Таласаста, црна коса, која извире на ободу широког чела, густе, скоро састављене обрве изнад два продорна зелена ока, младалачко лице, пријатан заводљив осмех, чинили су га увек младим, посебно када је страствено, уз гитару, певао другима и себи. Уживао је у друштву и песми, која је била његова љубав и посао. Песме су све више постајале тренутни излаз из реалности у којој је, очекујући неизбежну реакцију на његове нове ставове, почео да се осећа не-сигурним и недовољно способним у односу на сопствене строге критеријуме. Ништа га у животу није плашило осим неизвесности – ситуације у којој очекујете реаговања других особа. Првенствено га је мучило што није знао да одговори на бројна питања која је себи први пут постављао. Недостатак правих одговора учинио је да су га све мање привлачиле бурне париске ноћи у којима се иначе тако лако сналазио, лепота завођења и маштовите љубавне игре којима је владао.

Све је полако прелазило у досаду, па се после све чешће повлачио из припитог друштва и заносних дама, устајао и сâм одлазио кроз ноћ ка свом стану.

Утонулост у размишљања прекинули су упорни, тихи и једнолични звуци звона. Никога није очекивао, посебно не у предвечерје. Нагло је устао, оставио писмо у полуотворену фиоку времешне комоде и кренуо ка вратима. Одлучно их је откључао и нагло отворио. Угледао је старог познаника – погуреног дива бледог лица и учтиво га поздравио изговоривши његово име са француским нагласком:

— Здраво, Бо-бо!

— Како си, маестро? – одушевљено је упитао Бобо уместо поздрава.

У том трену време се само за њега зауставило. Бобоа је доживео на другачији начин него до тада. Разлог је био његов непогрешиви инстинкт за људе, индикативно време у којем се Бобо појавио, а не само нетипичан изглед, тон обраћања и уочена чињеница да га је дугогодишњи познаник, вероватно несвесно, помало нелагодно, први пут назвао – маестро. Тако су му се обраћали гости док им је свирао у ресторану. Бобо му се, по старој навици, као и осталим познаницима, увек обраћао са – пријатељу или стари добри пријатељу, а врло ретко по његовом имену – Елу.

Све је утихнуло. Чинило му се да поново има безгранично много времена да анализира настале околности, сагледа и схвати своју придошлицу на нов, исправан начин. За Бобоа је то био делић секунде а за њега вечност у којој почиње да доминира његова неверова-

тна моћ концентрације, брзина мисли којом остварује надмоћ над присутнима и налази једино могућно решење. Управо тај дар је био једна од основних предности, које су му омогућиле да се више година успешно бави најсложенијим тајним задацима о којима је, поред њега, знала још само једна особа, коју није познавао. Потпуно се смирио и сетио Бобоовог ујака, легендарног Луке, једног од краљева париских улица, који га је и упознао са својим омиљеним и кршним сестрићем са Дурмитора, из познатог старог племена. Лука је био изразито храбар, вешт, бескомпромисан, опак и поштован човек, кога су се сви плашили. Неколико година после првог сусрета, на основу неписаних и сурових, тамних али и јасних правила, морао је да напусти вољени град и оде да са породицом ужива, у његовим круговима ретко дочеканој пензији, у прелепој пустињској земљи, без права на стални повратак. Дозвољено му је да тек после двадесет пет година посети само родни крај. Одлазак је био неминован, као и за многе друге пре и после њега, јер су околности током времена постале изразито компликоване. Догађаји су тада водили људе а не људи њих. У то време Лука вероватно ни сам није знао за интересе којих служби и организација ради. У далекој земљи почео је да води миран живот, без њему неопходних узбуђења и ризика. Остала су му само сећања...

Луку је поштовао и због његовог искреног односа према породичној традицији. Могао је, за разлику од других, сатима да слуша приповедања о храбрим,

горостасним и бркатим прецима и њиховим коњима, кубурама, сабљама и јунаштвима. Касније су се неколико пута срили у далекој земљи и поново причали о подвизима предака. Можда је баш због таквог односа према Луки, безрезервно и површно прихватио Бобоа, не улазећи у дубину његове личности. Сада му је, после неколико тренутака, постало јасно да Бобо није тако једноставна личност. Наслућивао је да је и он имао свој паралелни скривени живот о којем други ништа нису знали. Мисли су му се муњевито вратиле у прошлост, прелетале године и догађаје и застале на Лукиној причи о Бобоовој првој ноћи у Паризу.

Захваљујући ујаковим утицајним везама, неопходне папире за боравак добио је веома млад. Имао је само двадесет година кад је дошао у свој град из снова. Лука га је са својим пријатељима, после дочека на железничкој станици, одвео на вечеру у престижни ресторан. У друштву је била и њихова газдарица – прелепа девојка, коју су доживљавали као своју најближу рођаку. Иако се није удавала, из поштовања су је звали мадам Гога а понекад само мадам. Она их је већ годинама прихватала на исти начин. Делила је очеву велику кућу са Луком и његова три пријатеља. Осећала се сигурном у њиховом присуству. Појава младог и згодног сестрића је већ прве ноћи разбила хармоничне међусобне односе. Мадам Гога се, опчињена, загледала у кршног делију, који је свој први циновски корак у свет из малог планинског села пружио у правцу Париза и очуван, наиван, чист и ведар нашао

у непознатом амбијенту. Гога му је већ после пар чаша вина дала име Бо-бо, које је изговарала на специфичан, себи својствен начин. После првог изговореног слога – Бо, застала би и тек после неколико секунди изњених прелепих, благо нашминканих, напућених и полуотворених усана чуло се друго – бо. Од те вечери сви су га звали овим једноставним именом, изговарајући га Гогиним типичним нагласком, вероватно се при томе сећајући и њеног прелепог и изазовног лица. Бобо је био возач у Лукиним сивим организацијама, касније обављао ситне обавештајне активности, бавио се трговином текстилом, учествовао у организацији клађења на познатим хиподромима, радио и друге послове.

Међутим, остао је упамћен, не само по начину на који је добио име, него још више по трагикомичном рандевуу са „кумом“, мадам Гогом, који се догодио у касне сате те исте ноћи.

После попијених пића, опчињена искреношћу, збуњеношћу и леденим погледом гордог момка, који није личио на мекушце које је свакодневно сретала, спонтано му је пришла. Загрљени су се заједно са зачуђеним пријатељима одвезли кући и за собом закључали врата њеног апартмана. Све је било мирно и тихо двадесетак минута, довољно да се после бурно проведене ноћи утоне у миран сан. Одједном се проломио заглушујући прасак, ломљава стакла, продоран врисак који је поцепао тиху ноћ, туп пад тела на травњак. Изненађени и уплашени сустанари су поскакали из

кревета и угледали мадам Гогу како избезумљена лежи на земљи и запомаже, угануте ноге, поломљене руке и искрвављена парчићима прозорског стакла који су светлуцали око ње. На поломљеном прозору првог спрата, гледајући на доле, изгубљеног и уплашеног, победоносног погледа, потпуно наг, стајао је Бобо и климајући огромном чулавом главом лево-десно, упорно нешто изговарао... Мадам Гоги је те ноћи успешно указана хитна лекарска помоћ а после неколико месеци се, на срећу, потпуно опоравила и поново постала ведра и заносна. Са Бобоом је остала у искреним, чисто пријатељским односима, а о преживљеној непријатности никад није говорила. Размишљања о томе оставила је сама за себе, схватајући горку суштину – последицу сукоба два света – једног планинског, једноставног, наивног и чистог и оног другог, којем она припада – велеградског, модерног и компликованог.

Уверена је била, о чему је често говорила, да јој је судбина одредила да се уда за човека кога мора завоleti у првом сусрету или остати неудата. Мада се три пута показало да је у том схватању грешила, остала је упорна и одбијала бројне удвараче. Привлачили су је неодољиви чудаци, које је желела боље да упозна, уђе у дубину њихових душа и заволи их, али за остварење ове једноставне жеље био је потребан прави избор, стрпљење и време, кога никад нема довољно у суровом велеграду.

По повратку из болнице, Бобо је ујаку детаљно, нестрпљиво и искрено пренео истину о необичним

играма у стану. Лука је, поштујући Гогу, причу пренео само најближим пријатељима али се она незауостављиво проширила на све који су их познавали. У почетку је било као у најдражој бајци. Мадам Гога се потпуно гола привијала уз његово огромно тело, док је он укрућен стајао наслоњен леђима на зид. Пропињала се на прсте, дахтала и љубила га нежно по врату. Полако му је откопчавала кошуљу, дугме по дугме, и лагано љубила његове груди, а затим све ниже и ниже. Вешто му је откопчала широки стари каиш и потпуно скинула. Бобо се тресао од узбуђења али, што она није схватала, и из страха. Овакав начин вођења љубави за њега је био узбудљив али и сумњив... Плашио се... Почела је да га љуби све ниже и нежно мази. У глави му је све горело а огромне руке су се у приправности полако спуштале. У моменту кад га је још ниже додирнула, избеумљен од страха, уверен да ће му га одгристи, ручердама ју је пренеражену шчепао за мала рамена, лако подигао, направио два корака и бацио као цак кроз полуотворени велики прозор, понављајући: „Ћубре погано! Неће моћи, лудачо!“

— „Бачио сам гадуру кроз прозор, ујаче! Морао сам је бачити“.

Лука се замислио, потом тешко уздахнуо, утешно га загрлио и у неколико реченица објаснио Гогине праве намере и да се у овом, за њега новом свету, сматра потпуно нормалним такав начин љубавне предигре. Ово је било превише за неисквареног сестрића. Искрено жалећи, осуђујући сад себе, сео је на ивицу кревета, зарио главу у руке и закукао:

—Ујо, ујо, шта учиних?

Прсти су му ускоро били пуни ишчупаних власи црне таласасте косе. Како средина лако намеће нова правила – добра, или још лакше – лоша, потврђено је и у Бобоовом случају. Неколико година касније, стицајем околности, правио је друштво богатим француским дамама, за новац. Брзо је схватио да људи његовог поднебља могу да испуњавају перверзне захтеве старих госпођа само уз коришћење тешких дрога. Неки други то могу и без употребе опијата, али његови земљаци, као и он, то нису у стању. Мудро је одмах схватио ову једноставну чињеницу и изашао из овог добро плаћеног и опасног посла. Његови тадашњи пријатељи који то нису прихватили остали су у послу, постали тешки наркомани и помрли.

Мадам Гога је неколико година пре Бобоа упознала префињеног Француза из утицајне породице, који јој се допао чим га је угледала. Помињала га је као особу с којом је провела најлепше вече у животу, пуно угодних изненађења, ситних и симболичних поклона, стихова руских песника, циганске музике и песама са њеним именом. Све је до детаља режирао, желећи да не заборави то вече. Био је нежан, пажљив и шармантан. Као и увек, била је беспрекорно одевена и благо нашминкана. Доминирали су зеленобраон тонови... После незаборавне вечере, заваљеног у фотељу, раскопчане кошуље и опуштене кравате, гледала га је заводљивим погледом док је благо њишући куковима,

спретним прстима одвезивала чвориће на раменима траке њене зелене свилене хаљине. У моменту кад је свиленакаста тканина споро склизнула низ њено као извајано тело, несуђени љубавник се снажно лупи по челу и, пренеражен њеним лила гаћицама са великим жутим туфнама, које се свакако нису, не само по његовом укусу, слагале са осталим делом гардеробе и шминке, скочио из свог угодног положаја и увређен демонстративно напустио хотелску собу. Никад га више није видела... Оставио ју је заувек.

Сматрао је вероватно, као перфекциониста, несклад боја њене гардеробе увредом, јер их треба сложити до најситнијег детаља или то потпуно занемарити. Све између ове две крајности за њега је било неприхватљиво. Посебно се то односило на мадам Гогин случај када се само боје гаћица нису слагале са осталим деловима перфектно сложених боја шминке и остале гардеробе. То може да значи да се дама појавиа верујући да се неће свлачити, што је у његовом случају немогуће, иритирајуће и увредљиво. Својим гестом уједно је очувао свој понос, али и реноме младе и цењене даме, којој је дао „лекцију“ коју није заборавила.

Трећи и последњи пут осетила је привлачност на први поглед према познатом новинару, на великој забави. Разумели су се чим су им се погледи сударили, без проговорене речи. Нестрпљиво је настојао исто

вече да је придобије за себе, тако што је прво добро на-
пио њеног угледног пратиоца а потом по реду и њене
преостале удвараче. Пошто је у томе успео, одвео ју је
у хотелску собу и, пожељну и голу, игнорисао и оста-
вио да лежи на стомаку поред њега у кревету, док је он
уз пиће на телевизији посматрао досадне агенцијске
вести. Остала је са њим у крађој, показало се поново
несудбинској вези. Ни он није био онај кога је тра-
жила... Убрзо је прекинула ову немогућу везу, а он
потпуно одан алкохолу, није ни приметио да је неста-
ла... Није ни сазнао какву је жену имао поред себе.

Показало се у три неуспеле везе да је мадам Гогу
њен осећај варао, али она је чекала и одбијала све ини-
цијативе са мушке стране.

Пре неколико месеци сама је навратила у „Верден“
да прослави педесет и неки рођендан. Била је нешто
старија и облија али никад изазовнија и лепша. Пољу-
била га је у образ и на уво му прошапутала своју
жељу. Наручио јој је чашу њеног омиљеног црног
вина и отпевао лагано, са пуно страсти песму коју је
волела: „Бледи месец загрлио звезду... а ја моју милу
драгу...“ Заплакала је и отишла, не попивши вино до
краја. Никоме није била суђеница из ове песме, чије је
све речи знала. Запитао се по њеном одласку – како је
могуће да све ове године нису постали интимнији.
Била је „вамп“ жена. Можда због његове тежње ка
кратким везама, принципа да не улази у ближе односе
са пријатељицама познаника, рођачког односа према

њој, као и Лукиних пријатеља, а раније га је можда и подсвесно оптерећивала њена „веза“ са Бобоом. Исто-времено, никад није осетио интересовање са њене стране, које је у сличним приликама сматрала неопходним. Време им је одузело све шансе да постану приснији али и учинило да полако нестану раније непремостиве препреке...

Остали су обоје, да ли заувек, без породица. Он је тако желео, а она није срела човека кога би заволела. Помислио је да би требало следећи пут да пробуди њена осећања... Одбацио је ту помисао, не желећи да уруши добар однос са мадам Гогом, која је била сведок његових кратких и бројних сусрета са париским лепотицама. Увек је знао да веза са мадам Гогом може бити само озбиљна. Није желео да је разочара или повреди. Потиснуо је размишљање о њој у дубину свога бића, да тамо и остане. Могао је сурово да влада собом и лако доноси тешке одлуке, често супротне његовим најтананијим осећањима. Био је груб према себи и тако лакше опстајао у суровом свету.

Мисли су му се поново вратиле на посетиоца... Бобо је био једна од ретких особа из полукриминалних организација, која је успела да формира породицу и да срећно живи свој нормални живот. Тихо је живео, не уплићући породицу у своје послове. Мора му се признати да је у томе успео, за разлику од много настрадалих сивих шефова и неустрашивих пријатеља. То му је омогућила његова урођена способност преживљавања и прилагођавања и стална тежња ка остварењу

традиционалних вредности. Бобо је ретко долазио у „Верден“ са пријатељима. Понекад би навратио сам, присутне госте частио пићем, саслушао своју песму „Тамо далеко“ и неприметно одлазио у ноћ. Рано се оженио ћерком познатог трговца текстилом, која му је родила две ћерке и сина. Нико није знао где станује и нико није упознао његову жену и децу. Причало се да живе у Авињону али нико у то није био сигуран. Лука му је говорио о срећном животу Бобоове породице, али вероватно поштујући њихов међусобни договор, није улазио у детаље.

Бобо је на свој начин успевао да промакне поред свих, па чак и поред њега, који је брзо и са малим напором уочавао дубину људских карактера. Био је сигуран да се Бобо није налазио у ресторану у ноћи анонимног, тајанственог телефонског позива. Ништа није могло да укаже на неку Бобоову непознату и озбиљну улогу у његовом компликованом животу, али је осећао да пред собом нема неку безазлену и безопасну особу, коју је до до тада познавао. Није осећао превелику опасност, али се питао какве су Бобоове праве намере.

Време као да се поново покренуло, трен је прошао, мисли су му се вратиле у реалност и усмериле на позваног и драгог госта. Погледао га је с дечачком наивношћу и одговорио:

— Добро! – широм му је отворио врата и љубазно позвао да уђе у стан. – Знаш ли чега сам се сетио? – упитао га, је благо се осмехујући, док су кроз таман ходник ишли ка дневној соби.

— Како да не знам! Тога се сви сете кад ме угледају. Мени то нимало не смета, чак је одавно почело да ми некако и годи. Кад ме буду сахрањивали, сви ће се смешити сећајући се моје прве ноћи у овој прелепој цунгли.

Пре него што је сео на столицу, застао је и окренуо се према Елуу. Гледао га је са висине право у очи и забринуту климао главом. Појачаним и дубљим тоном, желећи да одмах без такта нестрпљиво разоткрије разлоге свога доласка, нагласио је:

— Велика ми је жеља да тада, изгледа, пријатељу, ускоро, дође и она – мадам Гога. – У даху је, седајући, наставио да говори, не дозволивши природну реакцију саговорника на наговештај своје скоре смрти. Само се надам да ће и за децу то бити прихватљиво, јер ће им ваљда неко пре тога објаснити чедност једног давног и неповратно изгубљеног времена.

— Не личи на тебе, стара делијо, да будеш забринут. Све ће бити у реду. У нашим годинама почињу да се јављају здравствени проблеми, али ми смо неуништиви... Него, хајде да попијемо чашу вина. Никад нисам могао да пијем сâм. Седео сам сатима пре него што си дошао и нисам могао да попијем ни кап. Вино се већ загрејало. Оно мора да буде хладно. Донећу одмах другу бутељу.

Хитро је устао не чекајући Бобоов пристанак и понео са собом претходно отворену флашу и чашу са непопијеним вином. Бобо се освртао око себе и задржао поглед на фотографијама деце, на зиду. Устао је и

детаљно и задовољно их проучавао – једну по једну. Елу се вратио са новом, хладном и замагљеном бутељом омиљеног француског вина и две кристалне чаше намењене за посебне прилике. Сипао је вино и на-
здравео:

— Живели, Бобо! За стара добра времена!

— Живели, пријатељу! За добре песме и лепотице!

Неколико тренутака је са чашом у руци наставио да посматра фотографије, затим поново сео и после једног гутљаја истакао своје задовољство лепотом деце на фотографијама.

Потом се дубоко замислио и са озбиљним изразом лица почео да открива разлоге своје изненадне посете. Елу га је пажљиво посматрао, проучавао и слушао, откривајући у пријатељевом почетном обраћању жељу за потпуном искреношћу.

— Драги Елу, дошао сам код тебе, као што вероватно претпостављаш, са озбиљним намерама. Има их само три. Прво, да после дужег времена видим како си и да ти одам поштовање у моје име и име моје породице, којој си много помогао а да то ниси ни знао, а посебно ујака Луке, који нестрпљиво очекује да ускоро поново види отаџбину. У нашој фамилији се зна да си му ти, иако у прошлости ниси био међу његовим најближим ортацима, остао једини прави пријатељ, који га поштује а знамо и – помаже. Хвала ти!

Елу је покушао нешто да каже али га је пријатељ спремно прекинуо.